

SIKÇA SORULAN SORULAR (SSS)

2018 YILI SERACILIĞIN GELİŞTİRİLMESİ MALİ DESTEK PROGRAMI (SERA)

1. Başarılı projeler ne zaman ilan edilecek?

Başarılı başvuru sahiplerinin ilan edilmesi için Ajansın öngördüğü tarih 2018 yılı Ağustos ayıdır.

2. Sera kurmak için almamız gereken izin var mı?

Sera yatırımları konusunda proje başvuruları diğer yatırımlardan ayrı bir izne tabi değildir. İlgili belediye ve özel idarelerden alınacak izinler başvuru sahibinin sorumluluğundadır. Belediye ya da özel idareye müracaat ederek izin gerekip gerekmediği öğrenilebilir.

3. Seracılık programına yapacağımız başvurularda yapı kullanım izni almamız gerekiyor mu?

Tüm programlara yapılan başvurularda yasal olarak zorunlu olan tüm izin/ruhsatlar başvuru sahibi tarafından alınmalıdır. İlgili belediye ve özel idarelerden alınacak izinler başvuru sahibinin sorumluluğundadır. Belediye ya da özel idareye müracaat ederek izin gerekip gerekmediği öğrenilebilir.

4. Muhtar onayı ile yapılan kiralama (icarlama) anlaşmaları geçerli mi? Bu kiralamayı ÇKS'ye kaydettirmemiz gerekli mi?

Bir mülk sahibinin arazisini kiraya verdiği kişi ile arasında yapılan anlaşma başvuru aşamasında geçerlidir. Muhtar onayı ile ÇKS'ye kaydettirilebilir ama şart değildir. Bununla birlikte sözleşme öncesi başarılı olan başvuru sahiplerinden bu anlaşmaların noter onaylı olarak sunulması istenecektir.

5. Seracılıkta neden 3 dekar ve üzeri yatırımlar destekleniyor?

Ülkemizde bitkisel üretim faaliyetleri Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın sorumluluğunda yürütülmektedir. "Kırsal Kalkınma Destekleri Kapsamında Tarıma Dayalı Yatırımların Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" 'e göre 3 dekar ve üstü seralar desteklenmektedir.

SERA programı için bu tebliğde yer alan 3 dekar ve üstü sera büyüklüğü şartı esas alınmıştır.

6. Seracılıkta 3 dekar ve üzeri yatırım neyi ifade ediyor? Mevcut serası olanlar da en az 3 dekar yatırım mı yapmak zorunda?

Mevcut bir serası olmayan yatırımcının en az 3 dekarlık yatırım yapması gerekmektedir. Mevcut bir serası olan yatırımcı ise, yapacağı yatırım ile birlikte toplamda 3 dekar ve üzeri sera büyüklüğüne ulaşmalıdır.

7. Sera yatırımların 3 dekar ve üzeri yatırım yapma şartı ile bütünleşik sera mı kastedilmektedir? Yoksa ayrı ayrı toplamda 3 dekar ve üzeri sera kurulumu yeterli midir?

3 dekar ve üzeri sera yatırımı şartını sağlamak için bütünleşik olması koşulu bulunmamaktadır. Bununla birlikte yatırımın etkinliği ve projenin sağlıklı yürütülebilmesi açısından yan yana veya birbirine yakın parsellerde olması önemli görülmektedir.

8. Proje desteğinden sonra kaç yıl seraya devam etmek gerekiyor?

Yararlanıcı, sözleşme kapsamında sağlanmış tesis, makine, ekipman, teçhizat ve diğer malzemelerin üzerinde, Ajansın gerekçeli ve yazılı izni olmaksızın proje süresince ve projenin sona ermesinden itibaren 3 (üç) yıl süreyle üçüncü kişi lehine aynı ya da şahsi hak tesis edemez ve bunları projede belirtilen iş yeri dışında kullanamaz. Bu bakımdan proje biriminden sonra en az 3 yıl süre ile seraya devam etmesi beklenmektedir.

9. 7 dekarlık bir sera kurulumu için, 2 dekarını çiftçi kendisi kurup diğer 5 dekar için Ajanstan destek talep edebilir mi?

Proje sonunda 3 dekar ve üzeri sera yatırıma ulaşmak şartı ile başvuru sahibi istediği kadar yatırım yapabilir. Bu yatırımın bir kısmını proje kapsamı dışında kendisi de gerçekleştirebilir.

10. %25 ile % 50 arasında değişen destek oranları neye göre belirleniyor? Projenin aldığı puana göre mi?

Projenin aldığı puan ile Ajansın bu projeye sağlayacağı destek oranı arasında bir ilişki bulunmamaktadır. Destek almaya hak kazanan projelere, onaylanan proje bütçesi üzerinden %50 oranında destek verilmesi esastır. Bununla birlikte Ajans destek miktarı proje başına 500.000 TL yi geçemez. Bu durumda 1.000.000 TL üzerindeki başvurularda Ajans destek miktarı %50'nin altına düşmektedir. Örneğin, 2.000.000 TL tutarında bir yatırım için Ajans'tan en fazla 500.000 TL destek istenebileceği için, Ajans destek miktarı %25 olacaktır.

11. Proje için ödemeler nasıl oluyor? Ajans desteği proje bitiminde mi veriliyor? Bize düşen eş finansmanın tamamını yatıracak mıyız? Ödeme almak için proje bütçesinin tamamını ödememiz mi gerekiyor?

Sözleşmede belirtilen süre içerisinde, kabul edilebilir nitelikteki teminat şartının yararlanıcı tarafından yerine getirilmiş olması kaydıyla, destek miktarının en fazla %40'ı, yararlanıcıya ait sözleşmede belirtilen banka hesabına ön ödeme olarak aktarılır.

Ajans tarafından ön ödeme sonrasında yapılacak diğer ödemeler, hakediş esasına göre gerçekleştirilir. Buna göre, ön ödeme tutarının ve aynı oranda yararlanıcının eş-finansman tutarının usulüne uygun harcandığını gösteren belgelerin ara/nihai raporlarla birlikte Ajansa sunulması, ilgili raporların Ajans tarafından incelenip uygun bulunması ve onaylanmasından sonra; (sözleşmede aksi belirtilmediği takdirde) ara ödemede destek miktarının en fazla %40'ı ve son ödemede, kalan tutar (en az % 20'si) destek yararlanıcısının banka hesabına 30 gün içerisinde aktarılır.

Bununla birlikte, Ajans ön, ara ve nihai ödeme miktarlarında değişiklik yapma hakkını saklı tutar. Yararlanıcı tarafından ilgili raporlar sunulmadan ve usulüne uygun ödeme talebinde bulunulmadan, yararlanıcıya hiçbir ödeme yapılmaz.

12. Proje için ön ödeme yapılıyor mu?

Sözleşmede belirtilen süre içerisinde, kabul edilebilir nitelikteki teminat şartının yararlanıcı tarafından yerine getirilmiş olması kaydıyla, destek miktarının en fazla %40'ı, yararlanıcıya ait sözleşmede belirtilen banka hesabına ön ödeme olarak aktarılır.

13. Proje kapsamında ihaleyi kazanan firmaya çekle ödeme yapılıyor mu?

Proje ödemeleri açılan proje hesabı üzerinden nakit transferi yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bu nedenle çekle ödeme kabul edilmemektedir.

14. Program sıfırdan başvuracak sera yatırımcıları kapsamakta mıdır?

Sera programı kapsamında gerçek kişiler de başvuru yapabilir. Hali hazırda serası bulunmayan bir yatırımcı, arazi alıp, çiftçi kayıt sistemine kayıt olup 3 dekar ve üzeri sera kurulumu için başvuru yapabilir.

15. Serada kiralama uygun mu? Sera kuracağımız yeri kiralayabilir miyiz?

Sera yatırımları kiralık arazilerde de yapılabilir. Bunun için en az 5 yıllık kira kontratı sunulmalıdır.

16. Devletten sera kiralama yapılabilir mi? Devletin hazırladığı seralar var. Bunlar kiralayıp modernize edilip, eksiklikleri giderilip yatırım yapılabilir mi?

Yatırım yapılacak seranın devlete ait olması durumunda sera yatırımcısı ile seranın mülkiyetini elinde bulunduran kurum/kuruluş arasında en az 5 yıllık kira sözleşmesi yapılarak başvuru yapılabilir.

17. Topraksız sera uygun başvuru konusu mu?

Sera yatırımlarında topraklı/topraksız şartı bulunmamaktadır. Her ikisi için de başvuru yapılabilir.

18. Seralar için sondaj/su kuyusu desteklenir mi?

Küçük ölçekli yapım işleri kapsamında Ajans desteğinin %30 unu geçmemek şartı ile desteklenebilir.

19. Sera için havuz yapılabilir mi?

Küçük ölçekli yapım işleri sınırında kalmak şartıyla (Ajans destek miktarının %30'unu geçmemek şartıyla) sulama amaçlı havuz yapılabilir.

20. Sera için zemine dolgu yapılması uygun mu?

Küçük ölçekli yapım işleri kapsamında (Ajans destek miktarının %30'unu geçmemek şartıyla) Sera kurulacak zemine dolgu yapılabilir.

21. Domates serası için soğutma panelleri alabilir miyiz?

Tüm seralar için soğuk hava deposu yatırımları kapsamında soğutma panelleri alınabilir, iklimlendirme (ısıtma-soğutma) ekipmanları yatırımı yapılabilir.

22. Kiralama yapacağımız tarlanın sahibi ile aile bağımız olması sorun oluşturur mu? (Çok hisseli tapular var. Bu tapu sahiplerinden kiralama yapılması gerekiyor)

Arazi kiralaması herkesten yapılabilir. Çok hisseli tapu varsa, tüm hissedarlardan vekaletname alarak yada tüm hissedarların imzasıyla kira sözleşmesi imzalayarak kiralama yapmak gerekecektir.

23. Yasaklı bölgeye sera yatırımı yapılabilir mi?

Yasaklı bölgeye yatırım yapılamayacağı için Ajans desteği ile de sera kurulamaz.

24. SERA programı kapsamında önceden kalan demiri eş finansman olarak kullanabilir miyiz?

Eş finansman nakdi olarak sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle nakit dışında proje sağlanan her şey aynı katkı kapsamındadır, eş finansman olarak sayılmaz.

25. SERA kurulumunu komple anahtar teslim almaktansa, sera malzemelerini alıp kurulumu kendim yapabilir miyim? Kendim kurulum yaptığım durumda yatırım maliyeti 16.000 TL düşüyor. Bu ek maliyete katlanmak istemiyorum.

Her iki şekilde de sera kurulumu yapılabilir.

26. Hesap edilmeyen proje giderleri için Ajans kaynak ayırıyor mu?

Hayır, öngörülmemen harcamalar ya da onaylanan proje bütçesinde yer almayan maliyetler için Ajans kaynak ayırmamaktadır

27. İhale sonucu gerçekleşen toplam yatırım tutarı, onaylanan proje bütçesinden daha küçük ise Ajansın desteği hangisi üzerinden oluyor?

Ajans destek oranı sabit kalmak üzere, onaylanan proje bütçesini aşmamak şartı ile gerçekleşen bütçe üzerinden Ajans desteği oranında destek sağlanır. Örneğin projenin Ajans tarafından onaylanan bütçesinin 1.000.000 TL ve Ajanstan istenen destek tutarının %50 olduğu durumda, ihale sonucu yatırım 800.000 TL ye gerçekleştirilmiş ise, Ajans bu 800.000 TL nin %50'si tutarında yani 400.000 TL kaynak sağlar.

28. Modernize edilecek sera birden fazla parselde olabilir mi? (2 dekar bir yerde 1 dekar başka yerde gibi)

Toplam yatırımın 3 dekar ve üzeri olması yeterlidir. Birden fazla parselde sera kurulumu yapılabilir. Bununla birlikte yatırımın etkinliği ve projenin sağlıklı yürütülebilmesi açısından yanyana veya birbirine yakın parsellerde olması önemli görülmektedir.

29. Bir STK TZKAMU programından destek alırken, bu STK üyesi yada başkanı SERA programından destek alabilir mi?

TZKAMU programından STK destek alırken, STK üyesi yada başkanı SERA programından destek alabilir.

30. Sera için ilaçlama makinesi, pulluk, tohum makinesi vb tarımsal araç ekipman alınabilir mi?

Serada kullanma amacıyla bu tür ekipmanlar alınabilir. Ancak proje sadece bunların alımından oluşamaz.

31. Serada damlama sulama sistemi kurulabilir mi?

Damlama sulama yatırım giderleri uygun maliyettir. Bütçeye yazılabilir.

32. Ajans desteği ile kurulacak yenilenebilir enerji yatırımları için kapasite muafiyet belgesi düzenliyor musunuz?

Kurumumuz tarafından düzenlenen matbu bir kapasite muafiyet belgesi bulunmamaktadır. Bununla birlikte başarılı proje sahiplerine gönderilen sözleşmeye davet mektubu, firmanın projesinin desteklenmeye hak kazandığının kanıtıdır. Ayrıca talep edilmesi durumunda firmanın Ajanstan destek aldığına ilişkin ilgili kuruma hitaben yazı temin edilebilir.

33. Sıfır satışı yapılmayan makinelerin ikinci eli alınabilir mi?

Hayır. İkinci el makine/ekipman alımını hiçbir şekilde desteklenemez.

34. Yerli ya da yabancı makine tercih etmemizde projenin başarılı olması açısından bir fark var mıdır?

Hayır. Yerli makine alımı ülke ekonomisine katkı açısından desteklenmesine rağmen proje değerlendirmelerinde yerli/yabancı makine farkı göz önünde bulundurulmayacaktır.

35. Programdan hibe alarak kurmuş olduğum seramı ne kadar süre ile elimde tutmak zorundayım?

Başvuru aşamasından itibaren en az 5 yıl süre ile (proje biriminden itibaren 3 yıl) proje kapsamında yapılan yatırımın ve alınan makine ekipmanların elden çıkarılmaması gerekmektedir.

36. Performans göstergeleri ne zaman gerçekleştirilmelidir?

Proje dosyasında yazan performans göstergelerine proje uygulama süresinde ulaşılmalıdır. Proje hazırlığında bu performans göstergelerinin yanı sıra uzun vadeli hedefler de konulabilir.

37. Seracılıkta teknik danışman personel olarak istihdam edilebilir mi?

Teknik danışman proje uygulamasında görev alacaksa insan kaynakları giderleri kapsamında bütçeye yazılabilir; proje uygulamasında görev almayacaksa, yalnızca dönem dönem teknik danışmanlık yapacaksa hizmet alımı giderleri başlığında yer verilebilir.

38. Seracılıkta güneş enerjisi yatırımı yapabilir miyim?

Ticari amaçlı olmamak üzere, serada kullanılacak elektriği sağlamaya yönelik yenilenebilir enerji yatırımları uygundur.

39. ÇED raporunu ne zaman teslim etmeliyim?

ÇED uygunluk ya da ÇED gerekli değildir raporlarının sözleşme aşamasına kadar tamamlanması gerekmektedir. Proje başvurusu aşamasında ÇED için yapılan başvuru yazısı sunulabilir.

40. Yeni kurulacak olan bir şirket programa başvuru yapabilir mi?

Hayır. Programlara başvuracak KOBİ'lerin 01.07.2017 tarihinden önce kurulmuş olması gerekmektedir.

41. Seracılık programına yapılan başvurularda "sera projesi" istiyor musunuz?

Programa başvuranların ek belge olarak "Sera Proje Beyanını" doldurmaları gerekmektedir. Ayrıca "Sera Projesi" zorunlu belgeler arasında bulunmamaktadır. Ancak projenizi

güçlendireceğini düşünmeniz durumunda Sera Projesi'ni de ek belge olarak sunmanız yararınıza olabilecektir.

42. Seracılık projelerinde fide/fidan yetiştirilmesine yönelik projeler artı puan alacaktır deniyor. Hangi fide/fidanları yetiştirmek artı puan almamızı sağlayacaktır?

Fide/fidan yetiştiriciliğine yönelik hazırlanan projeler artı puan almanızı sağlayacaktır. Fide/fidanın çeşidi konusunda bir sınırlama bulunmamaktadır.

43. Programlar arası kaynak aktarımı oluyor mu?

İlan edilen programlardan gelen proje sayısı ve kaynağa göre bütçe artması durumunda Yönetim Kurulu kararıyla programlar arası bütçe aktarımı yapılabilmektedir.

44. Destekleyici belgelerin matbu halleri başvuru aşamasında istenmiyor, sözleşme aşamasında istenecek mi?

Evet. Destekleyici belgelerin orijinallerinin sözleşme imzalanması aşamasında Ajansa teslim edilmesi gerekmektedir.

45. Soğuk hava deposu kurulmasına yönelik proje hazırlayacağım. Buraya alacağım kasalar uygun maliyet olarak değerlendirilir mi?

Soğuk hava deposu yatırımlarında yalıtım panelleri ve iklimlendirme ekipmanları alınabilir. Bunun dışında depolama için kasa alımı uygun değildir.

46. Seracılık programına yapılan başvurularda yenilenebilir enerji yatırımı zorunlu mudur?

Hayır, zorunlu değildir. Ancak ticari amaçlı olmayan yenilenebilir enerji yatırımları uygun maliyet olarak değerlendirilmektedir. İsteyen başvuru sahipleri seracılık alanı ile birlikte bu alanda da yatırım yapabilir.

47. KOBİ'ler Yenilikçilik ve Seracılık programlarının her ikisine de başvurabilir mi?

Evet, başvuru yapılabilir. Ancak her iki projenin de başarılı olması durumunda Yenilikçilik programına yapılan başvuru desteklenecektir.

48. Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri sulama konusunda destek alabilir mi?

Sulama için yapılan yatırımlar uygun proje konuları arasında değildir. Kooperatif kar amacı güdüyorsa Seracılık programına başvuru yapabilir.

49. Başka bir kaynaktan desteklenen yatırımlar bu programa başvuru yapabilir mi?

Başvuru sırasında Çifte Finansman Olmadığına Dair Taahhütnamenin imzalanması gerekmektedir. Başka bir kaynaktan desteklenen projeler çifte finansman olmaması için desteklenemez. Ancak yapılacak yeni yatırımlar program kapsamında desteklenebilir.

50. Proje başvurusunda %50 destek talep ettiğim durumda bu oran sabit kalır mı, %25'e düşürülebilir mi?

Yapılan başvuruda talep edilen destek oranı değiştirilmez. Ancak proje bütçesinde uygun olmayan maliyetler varsa bunlar revizyon aşamasında bütçeden çıkarılır.

51. Eş finansman banka kredisi yoluyla sağlanabilir mi?

Eş finansman banka kredisi yoluyla sağlanabilir.